

حسابداری صنعتی ۳

Cost Accounting

مؤلفان:

(عضو هیئت علمی دانشگاه کردستان)	دکتر محمد نظری پور
(مدرس دانشگاه)	وحید فرهنگیان
(عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی)	شهرزاد گویری

سرشناسه	نظری پور، محمد، ۱۳۴۹ -
عنوان و نام پدیدآور	حسابداری صنعتی ۳ - Cost Accounting
مشخصات نشر	تهران: ترمه، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	۳۹۲ ص: جدول، نمودار.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۹۷۸-۴۵۴-۰-۰
وضعیت فهرست نویسی	فیبای مختصر
یادداشت	فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است
شناسه افزوده	فرهنگیان، وحید، ۱۳۶۶ -
شناسه افزوده	گویری، شهرزاد، ۱۳۵۳ -
شماره کتابشناسی ملی	۳۷۹۶۴۱۵:

نام کتاب:	حسابداری صنعتی ۳
مؤلفان:	دکتر محمد نظری پور - وحید فرهنگیان - شهرزاد گویری
صفحه آرای:	زهرآ قیطاسی
طراح جلد:	روجا غمگسار
نوبت چاپ:	چاپ اول ۱۳۹۴
ناشر:	انتشارات ترمه
تیراژ:	۱۱۰۰ نسخه
چاپ و صحافی:	رسم / چاوش
قیمت:	۱۸۰,۰۰۰ ریال
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۹۷۸-۴۵۴-۰-۰

دفتر تولید انتشارات ترمه: تهران - خ انقلاب - خ ۱۲ فروردین - پلاک ۲۸۶ - طبقه اول - واحد ۴

تلفن: ۶۶۹۶۱۸۱۲ - فکس: ۶۶۹۶۱۷۶۹

دفتر فروش انتشارات ترمه: تهران - خ انقلاب - خ ۱۲ فروردین - پلاک ۲۹۰

تلفن: ۶۶۹۶۲۳۰۱ - فکس: ۶۶۴۹۶۶۲۸

مرکز فروش شهرستان‌ها

تلفن: ۶۶۴۸۱۵۱۴ - فکس: ۶۶۹۵۷۰۲۱

برای اطلاع از نحوه خرید اینترنتی انتشارات ترمه به وب سایت ما به آدرس زیر مراجعه فرمایید.

www.termehbook.ir Info@termehbook.ir

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کل یا جزء به هر صورت [چاپ، کپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی] بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.

آب دریا را اگر نتوان کشید

هم به قدر تشنگی باید چشید

زمینه دوام، بقا، توسعه و پیشرفت جامعه حسابداری و کارشناسان مالی در گرو تامین و تربیت نیروی انسانی کارآمد و اثر بخش در زمینه حسابداری صنعتی و مدیریت، به‌ویژه مدیران و کارشناسان با مبانی و نظریه‌های جدید در زمینه حسابداری صنعتی است. خدای منان را سپاسگزاریم که این توانایی را در ما نهاد که زمینه آماده‌سازی و چاپ کتاب صنعتی ۳ را فراهم نماییم که اساتید و کارشناسان و جامعه حسابداری صنعتی ایران از این منبع استفاده نمایند. ویژگی‌های کتاب که این منبع را از سایر منابع موجود در بازار متمایز می‌سازد به شرح زیر است:

مشخصات کتاب

- کلیه سرفصل‌های مصوبه شورای عالی برنامه‌ریزی به تفکیک موضوع و با متنی روان و سلیس همراه با سوالات و تست تشریح گردیده است.
- جامع و کامل بودن سرفصل‌های ارائه‌شده در کتاب نسبت به سایر کتابهای چاپ شده در بازار به‌خصوص فصل بودجه‌بندی قابل‌انعطاف که بسیار روان و پرمحتوا تالیف گردیده است.
- استفاده از مطالب بسیار محتوای کتاب صنعتی ۱ دکتر محمد قسیم عثمانی
- ارائه مثال‌های جامع در هر فصل که کلیه نکات مربوط به فصل را دارا باشد.
- در پایان هر فصل ابتدا سوالات تستی مؤلف سپس تمرینات مربوط به همان فصل ارائه گردیده است.
- مفید و جامعه بودن کتاب برای درس حسابداری مدیریت دوره کارشناسی ارشد حسابداری.
- استفاده از منابع مختلف لاتین در مورد مطالب فصل
- استفاده از منابع مختلف داخلی معتبر.

درضمن لازم می‌دانم این را عرض نمایم که کوشش مولفین در تدوین و آماده‌سازی کتاب در جهت مفید و موثر و جامع بودن این مجموعه برای اساتید و دانشجویان دوره کارشناسی رشته حسابداری و داوطلبان ورود به مقطع کارشناسی ارشد بوده است و از آنجا هر کتابی خالی از اشکال و اشتباهات چاپی و ... نمی‌باشد لذا از کلیه عزیزان اساتید - دانشجویان و مشتاقان به علم حسابداری صنعتی تقاضا کمک در جهت رفع کمبودی و نواقص و اشتباه را داریم.

از مدیر انتشارات ترمه جناب آقای غمگسار و صفحه‌آرا سرکار خانم قیطاسی و همکاران ایشان که زمینه چاپ این کتاب را فراهم نمودند کمال تشکر و سپاس‌گزاری را می‌نمایم.

و در پایان لازم می‌دانم از کلیه کسانی که مشوق اینجانبان در چاپ و آماده‌سازی کتاب بوده‌اند کمال تشکر و قدردانی را می‌نمایم.

باتشکر و درود فراوان

دکتر محمد نظری‌پور - وحید فرهنگیان - شهرزاد گویری

فصل اول: بودجه جامع (MASTER BUDGET)

۲	مقدمه
۲	بودجه
۴	وظایف بودجه
۴	اهداف سیستم‌های بودجه
۴	اهداف استراتژی در بودجه
۵	انواع بودجه‌بندی از نظر زمان
۶	بودجه جامع
۷	اجزای کلی بودجه جامع
۷	الف - بودجه عملیاتی
۷	ب- بودجه مالی
۹	بودجه عملیاتی
۹	۱- بودجه فروش
۱۴	۲- پیش‌بینی میزان تولید
۱۶	۳- بودجه هزینه‌های تولید
۱۹	۴- بودجه موجودی کالای آخر دوره
۲۰	۵- پیش‌بینی بهای تمام‌شده کالای فروش‌رفته
۲۰	۶- پیش‌بینی هزینه‌های اداری
۲۱	۷- بودجه هزینه‌های فروش و بازاریابی
۲۱	۸- صورت سود و زیان بودجه‌شده
۲۶	بودجه مالی
۲۸	بودجه نقدی
۳۶	تست‌های فصل اول
۳۹	تمرینات فصل اول

فصل دوم: بودجه قابل انعطاف و تجزیه و تحلیل گرایش‌های هزینه

۵۰	مزایای بودجه قابل انعطاف
۵۱	مراحل تهیه بودجه قابل انعطاف
۵۱	مرحله اول. تعیین دامنه فعالیت بودجه قابل انعطاف
۵۲	مرحله دوم. تعیین گرایش هزینه
۵۲	مرحله سوم. انتخاب سطح فعالیت

۵۲	مرحله چهارم. تهیه بودجه قابل انعطاف
۵۳	گرایش رفتار (هزینه)
۵۳	۱- هزینه‌های ثابت
۵۵	۲- هزینه‌های متغیر
۵۷	۳- هزینه‌های مختلط
۵۹	۴- هزینه‌های نیمه متغیر
۶۲	۵- هزینه‌های نیمه ثابت (پلکانی)
۶۳	روش‌های تفکیک هزینه‌ها به دو جزء ثابت و متغیر
۶۴	روش بالاترین و پایین‌ترین سطح فعالیت
۶۶	روش نیمه میانگین
۶۷	روش نمودار پراکنده‌گی آماری
۶۹	روش مرکز ثقل
۷۱	روش رگرسیون (حداقل مربعات، حداقل مجذورات، همگرایی ساده)
۷۳	ضریب همبستگی (R) و ضریب دترمیتان (R^2)
۷۴	ضریب همبستگی
۷۴	ضریب دترمیتان (R^2)
۸۴	تست‌های فصل دوم
۸۷	تمرین‌های فصل دوم

فصل سوم: بودجه‌بندی سرمایه‌ای

۹۶	مقدمه
۹۶	بودجه‌بندی سرمایه‌ای
۹۷	ویژگی‌های بودجه‌بندی سرمایه‌ای
۹۷	مفروضات بودجه‌بندی سرمایه‌ای
۹۸	فرایند بودجه‌بندی سرمایه‌ای
۹۸	۱. شناسایی پروژه‌های سرمایه‌گذاری
۹۸	۲. برآورد منافع و مخارج هر یک از پروژه‌ها
۹۸	۳. ارزیابی پروژه‌های پیشنهادی
۹۹	۴. تهیه و تنظیم بودجه مخارج سرمایه‌ای
۹۹	۵. ارزیابی مجدد پروژه‌ها پس از تصویب
۱۰۰	دارایی‌های مستهلک شدنی
۱۰۱	هزینه تامین مالی
۱۰۲	روش‌های ارزیابی پروژه‌ها
۱۰۳	محاسبه جریان‌های نقدی
۱۰۵	روش‌های مبتنی بر تنزیل گردش وجوه نقد
۱۰۵	ارزش زمانی پول

۱۰۶	روش‌های محاسبه ارزش پول (THE TIME VALUE OF MONEY)
۱۰۶	روش ارزش مرکب (آتی) FUTURE VALUE
۱۰۸	روش ارزش فعلی (PRESENT VALUE)
۱۱۰	نرخ بازده داخلی (INTERNAL RATE OF RETURN)
۱۱۳	گردش وجوه نقدی نامساوی
۱۱۵	مزایا و معایب نرخ بازده داخلی
۱۱۶	ارزش فعلی خالص (THE NET PRESENT VALUE METHOD)
۱۲۰	مزایا و معایب نرخ ارزش فعلی خالص
۱۲۱	مقایسه روش نرخ بازده داخلی و روش ارزش فعلی خالص
۱۲۱	روش شاخص سودآوری (THE PROFITABILITY INDEX)
۱۲۳	سایر روش‌های ارزیابی پروژه‌های سرمایه‌گذاری
۱۲۳	دوره بازپشت سرمایه (PAY BACK PERIOD METHOD)
۱۲۵	مزایا و معایب دوره بازپشت سرمایه
۱۲۵	روش معکوس دوره بازپشت سرمایه (PAY BACK RECIPROCAL METHOD)
۱۲۶	ویژگی‌های دوره بازپشت سرمایه
۱۲۶	روش نرخ بازده حسابداری (ARA = ACCOUNTING RATE OF RETURN)
۱۲۷	مزایا و معایب دوره نرخ بازده حسابداری
۱۲۹	روش نقطه سربه‌سر زمانی و بودجه‌بندی سرمایه‌ای برای محصول جدید
۱۳۱	اختلاف بین روش نقطه سربه‌سر با روش دوره بازپشت سرمایه
۱۳۲	تست‌های فصل سوم
۱۳۵	تمرین‌های فصل سوم

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل انحرافات فروش و سود ناخالص

۱۴۴	مقدمه
۱۴۴	بودجه قابل انعطاف
۱۴۵	تفاوت بین بودجه ثابت و بودجه انعطاف‌پذیر
۱۴۵	انحرافات
۱۴۶	انحراف بودجه انعطاف‌پذیر
۱۴۶	انحراف فروش
۱۴۶	انحراف قیمت
۱۴۶	انحراف کارایی
۱۴۷	انحراف سود ناویژه
۱۴۷	مراحل تهیه بودجه انعطاف‌پذیر
۱۵۰	تعیین بودجه مقادیر و قیمت منابع مصرفی
۱۵۱	۱. داده‌های مربوط به منابع مصرفی واقعی در دوره‌های گذشته
۱۵۱	۲. استانداردهای تعیین‌شده توسط شرکت برج

۱۵۵	علت‌های چندگانه ایجاد انحراف
۱۵۵	انحرافات فروش در مؤسسات چند محصولی
۱۵۶	انحرافات فروش
۱۵۶	انحراف قیمت فروش
۱۵۶	انحراف حجم فروش
۱۵۷	انحرافات بهای تمام‌شده کالای فروش‌رفته
۱۵۷	انحراف نرخ بهای تمام‌شده کالای فروش‌رفته
۱۵۷	انحراف حجم بهای تمام‌شده کالای فروش‌رفته
۱۶۱	انحرافات مقدار و ترکیب فروش
۱۶۱	انحراف ترکیب فروش
۱۶۱	انحراف مقدار فروش
۱۶۳	انحراف سهم و اندازه بازار (MARKET SIZE AND MARKET SHARE VARIANCES)
۱۶۳	انحراف اندازه بازار
۱۶۴	انحراف سهم بازار
۱۶۶	انحراف حجم سود ناویژه
۱۶۶	انحراف حجم فروش نهایی
۱۶۶	انحراف ترکیب سود ناخالص
۱۶۸	تست‌های فصل چهارم
۱۷۱	تمرین‌های فصل چهارم

فصل پنجم: هزینه‌های مرتبط با تصمیم‌گیری

۱۷۸	مقدمه
۱۷۸	اقدام مربوط بهای تمام‌شده (مرتبط)
۱۸۰	بهای تمام‌شده تفاضلی (DIFFERENTIAL COST)
۱۸۰	هزینه از دست‌رفته (SUNK COST)
۱۸۱	هزینه فرصت از دست‌رفته (OPPORTUNITY COST)
۱۸۶	تصمیم‌گیری برای انتخاب یک راه‌حل
۱۸۶	تصمیم‌گیری با دو راه‌حل (TMO ALTERNATIVE DECISIONS)
۱۸۶	اضافه یا قطع یک خط تولید
۱۸۸	نقطه بی‌تفاوتی بهای تمام‌شده
۱۸۹	تصمیم در مورد ساخت یا خرید
۱۹۱	تصمیمات مربوط به سفارش‌های خاص
۱۹۳	افزودن یا حذف یک خط تولید
۱۹۵	استفاده از منابع کمیاب
۱۹۶	تصمیم در مورد محصولات مشترک
۲۰۰	تصمیم در مورد فروش محصول در نقطه تفکیک یا ادامه تکمیل محصول

۲۰۱	نحوه مربوط شدن هزینه‌های مشترک
۲۰۲	تصمیم‌گیری در ترکیب فروش محصولات و یا خدمات
۲۰۲	تصمیم‌گیری در قیمت فروش در راستای تعیین ترکیب مناسب فروش
۲۰۵	تغییرات در کمیسیون فروشندگان
۲۰۷	تغییرات بودجه هزینه آگهی
۲۰۸	تصمیمات قیمت‌گذاری
۲۰۹	نقطه بی تفاوتی قیمت
۲۱۲	تست‌های فصل پنجم
۲۱۷	تمرین‌های فصل پنجم

فصل ششم: حسابداری سنجش مسئولیت

۲۲۴	مقدمه
۲۲۴	سیستم متمرکز و سیستم غیرمتمرکز
۲۲۴	هدف‌های اصلی حسابداری مدیریت
۲۲۵	تعریف مسئولیت (RESPONSIBILITY)
۲۲۵	از لحاظ لغوی
۲۲۵	از لحاظ تعریف جامع
۲۲۶	رابطه اختیار و مسئولیت
۲۲۶	حسابداری سنجش مسئولیت
۲۲۶	تاریخچه حسابداری سنجش مسئولیت
۲۲۷	انواع سازمان برحسب تمرکز
۲۲۷	مزایای حسابداری سنجش مسئولیت
۲۲۸	اهداف اصلی حسابداری سنجش مسئولیت
۲۲۸	۱. برنامه‌ریزی و تخصیص منابع
۲۲۸	۲. تصحیح عملیات جاری (کنترل عملیات)
۲۲۸	۳. تعیین قیمت
۲۲۸	۴. ایجاد هماهنگی در تنظیم حساب‌ها
۲۲۹	۵. ارزیابی عملکرد مدیران بخش‌ها
۲۲۹	مقایسه حسابداری متداول با حسابداری سنجش مسئولیت
۲۲۹	پیش‌فرض‌های لازم برای ایجاد یک حسابداری سنجش مسئولیت
۲۳۰	مراحل اجرای نظام حسابداری سنجش مسئولیت
۲۳۰	تعریف مرکز مسئولیت
۲۳۳	بودجه‌بندی و پیش‌بینی مخارج و درآمدهای مراکز مسئولیت تعریف شده
۲۳۴	مدیریت بر مبنای استثنافات
۲۳۵	انواع انحرافات
۲۳۶	تهیه نمودار سازمانی و تعیین اختیارات و قلمرو هر یک از مراکز مسئولیت

۲۳۶		مشخص کردن هزینه‌های قابل کنترل و غیرقابل کنترل
۲۳۷		طبقه‌بندی اقلام درآمد و هزینه در سیستم سنجش مسئولیت
۲۳۸		تهیه گزارش عملکرد برای هر مرکز
۲۳۹		ویژگی‌های گزارشات عملکرد
۲۴۰		گزارشگری سنجش مسئولیت
۲۴۱		گزارشگری ایفای مسئولیت
۲۴۱		گزارشگری اطلاعات آگاهی بخش
۲۴۱		تمرکززدایی و حسابداری سنجش مسئولیت
۲۴۲		گزارش‌های مالی و حسابداری سنجش مسئولیت
۲۴۲		ارتباط بین بودجه و حسابداری سنجش مسئولیت
۲۴۳		ارتباط بین حسابداری قیمت تمام‌شده و حسابداری سنجش مسئولیت
۲۴۳		سنجش مسئولیت (عملکرد مدیران) بر مبنای سود خالص
۲۴۳		تجزیه و تحلیل و ارزیابی فعالیت‌ها بر مبنای سود ناخالص
۲۴۴		مبانی اساسی سنجش عملیات (روش‌های ارزیابی عملکرد)
۲۴۴		روش بازده فروش
۲۴۵		روش گردش سرمایه
۲۴۵		روش بازده سرمایه (RETURN ON INVESTMENT)
۲۴۶		شناخت سود خالص
۲۴۷		شناخت سرمایه به کار گرفته شده یا دارایی‌های عملیاتی (OPERATION ASSETS)
۲۴۸		نرخ بازده سرمایه و برنامه‌ریزی سود
۲۴۹		معایب استفاده از نرخ بازده سرمایه‌گذاری (ROI)
۲۵۰		روش مازاد (پسماند) سود (RI)
۲۵۳		روش ارزش افزوده اقتصادی (EVA)
۲۵۴		نرخ هزینه سرمایه (C)
۲۵۵		قیمت‌گذاری انتقالی
۲۵۵		اثر گزارشگری مستقل قسمت‌ها
۲۵۵		قیمت‌گذاری انتقالی
۲۵۶		روش‌های قیمت‌گذاری انتقالی
۲۵۶		قیمت انتقالی بر مبنای قیمت بازار
۲۵۸		انتقال به بهای بازار در شرایط تغییر قیمت‌ها در بازار واسطه
۲۵۸		حالت اول. قسمت انتقال‌دهنده با ظرفیت کامل به تولید اشتغال دارد.
۲۵۹		حالت دوم. قسمت انتقال‌دهنده دارای ظرفیت بلااستفاده باشد.
۲۶۰		قیمت مذاکره‌ای (توافق)
۲۶۲		قیمت‌گذاری بر مبنای بهای تمام شده
۲۶۲		قیمت تمام‌شده نهایی
۲۶۲		قیمت تمام‌شده جذبی
۲۶۲		قیمت تمام‌شده استاندارد

۲۶۳	تعرفه دو قسمتی
۲۶۳	قیمت گذاری دو گانه
۲۶۳	فرمول عمومی قیمت گذاری انتقالی
۲۶۷	تست های فصل ششم
۲۷۰	تمرین های فصل ششم

فصل هفتم: هزینه یابی بر مبنای فعالیت

۲۷۸	مقدمه
۲۷۸	سیستم سنتی هزینه یابی بر مبنای حجم
۲۷۹	سیستم هزینه یابی بر مبنای فعالیت
۲۸۴	بهای تمام شده محصولات شرکت آلفا بر مبنای سیستم ABC
۲۸۵	تحلیل و تفسیر بهای تمام شده در سیستم ABC
۲۸۷	دلایل عدم توفیق سیاست های قیمت گذاری شرکت آلفا
۲۸۷	دلایل تحریف بهای تمام شده در سیستم هزینه یابی بر مبنای حجم
۲۸۸	هزینه های غیر مرتبط با واحد محصول
۲۸۸	تنوع محصولات
۲۸۹	مباحث کلیدی در سیستم هزینه یابی بر مبنای فعالیت
۲۸۹	محرک های هزینه
۲۹۰	همگن بودن فعالیتها
۲۹۱	تست های فصل هفتم
۲۹۵	تمرین های فصل هفتم

فصل هشتم: تجزیه و تحلیل بهای تمام شده - حجم و سود

۳۰۴	مقدمه
۳۰۴	سوالاتی که به وسیله تجزیه و تحلیل C.V.P پاسخ داده می شود
۳۰۴	پیش فرض های تجزیه و تحلیل C.V.P
۳۰۵	حاشیه فروش (سود) Contribution Margin
۳۰۵	حاشیه فروش هر واحد (CMu)
۳۰۷	تجزیه و تحلیل نقطه سر به سر (Break - even analysis)
۳۰۸	معادله نقطه سر به سر
۳۰۹	رویکرد حاشیه سود
۳۱۰	ترسیم نمودار
۳۱۲	نمودار حجم فعالیت و سود
۳۱۳	دستیابی به سود خالص معین
۳۱۵	تاثیر مالیات بر سود هدف
۳۱۶	بررسی آثار تغییر اقلام ثابت بهای تمام شده

۳۱۶	 بررسی آثار تغییر اقلام متغیر بهای تمام‌شده
۳۱۷	 بررسی آثار تغییر قیمت فروش
۳۱۷	 بررسی آثار تغییر استراتژیک مدیریت
۳۲۲	 نقطه سربه‌سر نقدی
۳۲۳	 حاشیه ایمنی (حاشیه اطمینان)
۳۲۴	 درجه اهرم عملیاتی
۳۲۷	 نقطه تعطیل بنگاه
۳۲۸	 نقطه سربه‌سر مالی و درجه اهرم مالی
۳۲۹	 تجزیه و تحلیل نقطه سربه‌سر برای مجموعه‌ای از محصولات
۳۳۰	 ارزیابی ساختارهای مختلف هزینه
۳۳۰	 نقطه بی تفاوتی بهای تمام‌شده
۳۳۳	 تست‌های فصل هشتم
۳۳۷	 تمرین‌های فصل هشتم

فصل نهم: طرح‌ریزی موجودی‌ها

۳۴۲	 مقدمه
۳۴۳	 طرح‌ریزی موجودی‌ها
۳۴۳	 ماهیت طرح‌ریزی موجودی‌ها
۳۴۴	 جمع هزینه‌های مربوط به موجودی‌ها
۳۴۴	 باصرفه‌ترین مقدار سفارش (EOQ) ECONOMIC ORDER QUANTITY
۳۴۶	 روش‌های یافتن EOQ
۳۴۹	 برآورد اقلام هزینه و حساسیت مدل
۳۵۰	 کمبود موجودی کالا
۳۵۱	 نقطه تجدید سفارش
۳۵۱	 تعداد دفعات سفارش مقرون به صرفه
۳۵۲	 دفعات گردش موجودی مواد
۳۵۲	 دوره گردش موجودی مواد
۳۵۳	 حداکثر موجودی مواد
۳۵۳	 حد تجدید سفارش
۳۵۳	 حداقل موجودی
۳۵۵	 تست‌های فصل نهم
۳۵۸	 تمرین‌های فصل نهم
۳۶۳	 واژه‌نامه فارسی به انگلیسی
۳۷۳	 فهرست منابع